

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ БІЗНЕСУ І ПРАВА
КАФЕДРА ЕКОНОМІКИ, МЕНЕДЖМЕНТУ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ

ВЗАЄМОДІЯ ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОЇ ТА МІСЦЕВОЇ ВЛАДИ З
МОЛОДІЖНИМИ ОРГАНІЗАЦІЯМИ: ОСОБЛИВОСТІ ТА ШЛЯХИ
УДОСКОНАЛЕННЯ

Кваліфікаційна робота
на здобуття ступеня вищої освіти «магістр»

Виконала: здобувачка II курсу 251 М групи,
заочної форми навчання

Спеціальності 281 Публічне управління та
адміністрування

Освітньо-професійної програми «Публічне
управління та адміністрування»

Самойленко Анастасія Валентинівна

Керівник: докторка економічних наук,
професорка Ушкаренко Ю.В.

Рецензент: директор ТОВ “Моноліт-ВВ”
Мунтян В.М.

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ МОЛОДІЖНОЇ ПОЛІТИКИ	6
1.1. Сучасний стан молодіжної політики.....	6
1.2. Функціонування молодіжних організацій на державному рівні.....	12
1.3. Взаємодія місцевих органів влади із молодіжними організаціями.....	16
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ СТАНУ СПІВПРАЦІ ВЛАДИ ІЗ МОЛОДІЖНИМИ ОРГАНІЗАЦІЯМИ	19
2.1. Співпраця державних органів влади із молоддю.....	19
2.2. Досвід діяльності молодіжних організацій на місцевому рівні	26
РОЗДІЛ 3. УДОСКОНАЛЕННЯ СПІВПРАЦІ ОРГАНІВ ВЛАДИ ІЗ МОЛОДІЖНИМИ ОРГАНІЗАЦІЯМИ	33
3.1. Умови покращення взаємодії державних органів влади із молодіжними організаціями.....	33
3.2. Модернізація взаємодії органів влади із молоддю на місцевому рівні.....	36
ВИСНОВКИ	39
СПИСОК	ВИКОРИСТАНИХ
ДЖЕРЕЛ	41
ДОДАТКИ	46

ВСТУП

Актуальність дослідження. Сучасний світ стрімко розвивається, змінюються тенденції, до влади приходять нові люди, які стараються принести важливі зміни в свою країну, народ приймає та підлаштовується під усі виклики сьогодення, бореться за свою свободу та незалежність, стає на шлях до кращого життя. Кожна демократична країна намагається долучати своїх громадян до прийняття рішень та процесів, які відбуваються в країні чи місті, оскільки демократія – це влада народу, тому важливо спілкуватися та дослухатися до думок суспільства, тому що інколи громадськість бачить більше проблем та шляхи їх вирішення, подає пропозиції, що покращити, що зробити для того, щоб життя стало кращим та комфортнішим.

В усі часи важливу роль у державотворчих процесах відігравала молодь, оскільки молоді люди помічають більше, вміють зробити життя активнішим, слідкують за новітніми тенденціями, переймають досвід інших країн і намагаються покращити рівень життя на своїй батьківщині. Хоча багато хто звик, що молодь – це пасивні громадяни, які зовсім не цікавляться політичними процесами у державі, рідко проявляють ініціативу. Але якщо згадати історію, то ми бачимо, що українська молодь постійно була рушійною силою, активістами, які виборювали свободу, захищали свої права та загальнодержавні інтереси, згадаємо Помаранчеву революцію (2004-2005 рр.), революцію Гідності (2013-2014 рр.), анексію Криму (2014 р.), і навіть зараз, під час повномасштабної війни, нахабно розв'язаної РФ проти України та її народу. Протягом бурхливого політичного життя нашої країни, сформувалась молодь з новими поглядами та прагне активно долучатись до усіх процесів та змін у державі.

Дослідженням питання молодіжної політики, залучення молоді до державотворчих процесів займалися такі науковці: О. Крюков, В. Бульба,

Т. Несват, В. Бебик, М. Головатий, Ю. Криворученко, О. Лиска, Н. Колісніченко та багато інших.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Кваліфікаційна робота виконувалась у відповідності до науково-дослідної теми «Упровадження сучасних концепцій лідерства у практику управління бізнес-процесами» – номер державної реєстрації 0120U101547 (в її межах автором здійснено дослідження взаємодії органів державної та місцевої влади з молодіжними організаціями).

Метою роботи є комплексне дослідження сучасного стану та перспектив вдосконалення молодіжної політики в Україні, розкриття специфіки взаємодії органів влади державного та місцевого рівня із молодіжними організаціями.

Для досягнення визначеної мети необхідно вирішити низку **завдань**:

- провести аналіз чинного законодавства України стосовно питань молодіжної політики;
- виявити особливості функціонування молодіжних організацій на державному рівні;
- розкрити своєрідність взаємодії органів місцевої влади із молодіжними організаціями;
- проаналізувати співпрацю державних органів влади із молоддю;
- зробити аналіз досвіду діяльності молодіжних організацій на місцевому рівні;
- запропонувати рекомендації щодо удосконалення співпраці органів влади із молоддю.

Об'єктом дослідження є процес співпраці державних і місцевих органів влади із молодіжними організаціями.

Предметом дослідження є теоретико-методичні та практичні засади процесу молодіжної політики в Україні, участі молоді у державотворчих процесах.

Методи дослідження. У ході дослідження використовувались такі методи: пізнавальний, історико-порівняльний, аналізу та синтезу, узагальнення матеріалу.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в проведенні комплексного аналізу співпраці молоді із органами влади та пропозицій щодо удосконалення взаємодії.

Практичне значення одержаних результатів полягає у тому, що фактичний матеріал може бути використаний працівниками державних і місцевих органів влади, які займаються роботою з молоддю, а також представниками молодіжних організацій, які хочуть вдосконалити свої знання.

Апробація результатів дослідження. Результати кваліфікаційної роботи апробовані на Міжнародній науково-практичній конференції «Стратегічні пріоритети розвитку економіки, менеджменту, сфері обслуговування та права в умовах інтеграційних процесів» (м. Івано-Франківськ, 03-04 листопада 2022 року).

Структура роботи. Кваліфікаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Роботу доповнюють таблиці та рисунки.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ МОЛОДІЖНОЇ ПОЛІТИКИ

1.1. Сучасний стан молодіжної політики

Всі процеси у демократичних країнах тісно пов'язані із громадськістю, оскільки народ має вплив на державотворення, а особливо молодь, яка є активною, прагне до змін та покращення життя для всього суспільства.

Поняття «молодь» тлумачать по-різному, оскільки розуміння і зміст постійно змінюються в усьому світі, в залежності від нестабільних політичних, культурних та економічних обставин. Більш детально визначення поняття «молодь» показано у табл. 1.1.

Таблиця 1.1

Визначення поняття «молодь»

Джерело	Визначення
Закон України «Про сприяння соціальному становленню та розвитку молоді в Україні»	Молодь, молоді громадяни – громадяни України віком від 14 до 35 років
Організація об'єднаних націй	Молодь – це особи віком від 15 до 24 років
ЮНЕСКО	Молодь – це кожна людина віком від 15 до 35 років
Закон України «Про основні засади молодіжної політики»	Молодь - молоді особи - особи віком від 14 до 35 років, які є громадянами України, іноземцями та особами без громадянства, які перебувають в Україні на законних підставах

Джерело: складено автором на основі [30, 42, 43, 28].

Для кращого розуміння поняття «молодіжна політика» розглянемо декілька варіантів тлумачень (табл. 1.2)

Таблиця 1.2

Трактування поняття «молодіжна політика» різними авторами

Автор	Визначення
Л. Пал, 1999	«Молодіжна політика – це напрям дії або утримання від неї, обраний державними органами для розв’язання певної проблеми» [23].
І. Гайванович, 2000	«Молодіжна політика – це, по-перше, система ідей, теоретичних положень про місце і роль молодого покоління в суспільстві; по-друге, це практична діяльність суб’єктів такої політики: громадських організацій та інших соціальних інститутів щодо реалізації цих ідей, положень і директив з метою формування і розвитку молоді, реалізації творчих потенціалів в інтересах будівництва нового суспільства» [5].
М. Перепелиця, 2001	«Молодіжна політика – це комплексне явище, що є результатом практичної, науково-теоретичної, ідеологічної та іншої діяльності соціальних інституцій стосовно молоді» [24].
В. Головенько, 2006	«Молодіжна політика – це комплексне явище, яке є результатом практичної, науково-теоретичної та іншої діяльності інститутів стосовно молоді» [7].
К. Плоский, 2009	«Молодіжна політика – це процес розкриття творчого потенціалу» [25].
Є. Бородін, 2009	«Молодіжна політика – це комплекс теоретичних, концептуальних положень про завдання суспільства, держави, суспільних інститутів щодо соціалізації, підтримки, сприяння соціальному становленню молоді та практична діяльність політичних і суспільних суб’єктів, спрямована на розв’язання проблем молодого покоління в цілому або його окремих категорій» [4].
Т. Коломонець, Д. Андреева,	«Молодіжна політика – це політика, що здійснюється в

2009	суспільстві в усіх сферах життєдіяльності молоді як в її сферах, так і в інтересах суб'єктів молодіжної політики» [14].

Джерело: складено автором на основі [23, 5, 24, 7, 4, 14].

Отже, розглянувши вищевказані визначення поняття «молодіжна політика», відзначимо, що всі дотримувались схожих думок та виділяли, що це «система заходів», «напрямок діяльності», «розкриття творчого потенціалу молоді».

В основу українського молодіжного законодавства раніше входили такі документи: Декларація «Про загальні засади державної молодіжної політики в Україні» [26], закони «Про сприяння соціальному становленню та розвитку молоді в Україні» [30], «Про соціальну роботу з сім'ями, дітьми та молоддю» [29], які вже втратили чинність після ухвалення Закону України «Про основні засади молодіжної політики» [28].

У Декларації «Про загальні засади державної молодіжної політики в Україні» [26] (від 15 грудня 1992 року № 2859-ХІІ, втрата чинності від 22.05.2021, підстава №1414-ІХ) зазначається, що: «державна молодіжна політика – це системна діяльність у відносинах між особистістю, молоддю, молодіжним рухом, що здійснюється в законодавчій, виконавчій, судовій сферах і ставить за мету створення соціально-економічних, політичних, організаційних, правових умов та гарантій для життєвого самовизначення, інтелектуального, морального фізичного розвитку молоді, реалізації її творчого потенціалу як у власних інтересах, так і в інтересах України» [26].

Декларація [26] має першочергові завдання державної молодіжної політики: «1) вивчення становища молоді, створення необхідних умов для зміцнення правових та матеріальних гарантій щодо здійснення прав і свобод молодих громадян, діяльності молодіжних організацій для повноцінного соціального становлення та розвитку молоді; 2) допомога молодим людям у реалізації й самореалізації їх творчих можливостей та ініціатив, широке

залучення юнаків і дівчат до активної участі у національно-культурному відродженні українського народу, формування його свідомості, розвитку традицій та національно-етнічних особливостей; 3) залучення молоді до активної участі в економічному розвитку України; 4) надання державою кожній молодій людині соціальних послуг по навчанню, вихованню, духовному і фізичному розвитку, професійній підготовці; 5) координація зусиль всіх організацій та соціальних інститутів, що працюють з молоддю» [26].

До основних напрямів державної молодіжної політики в Україні є (рис. 1.1):

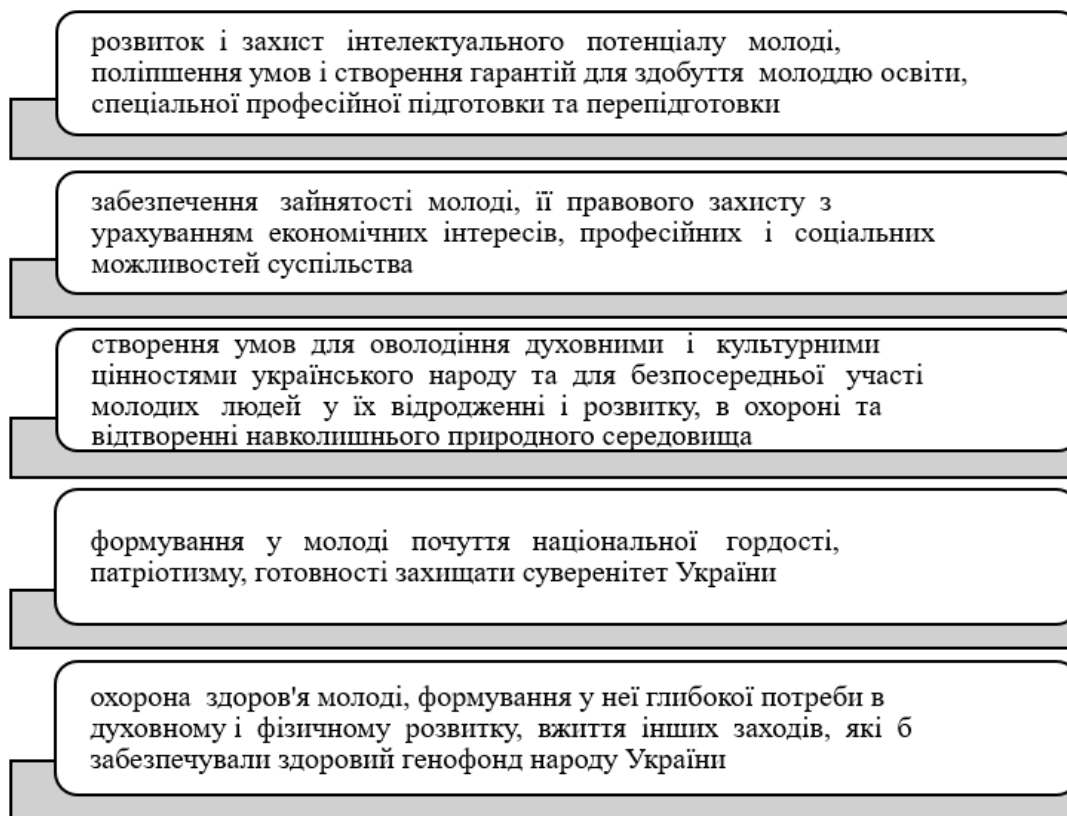

Рис. 1.1. Напрями державної молодіжної політики

Джерело: складено автором на основі [26].

Закон України «Про сприяння соціальному становленню та розвитку молоді в Україні» [30] (від 5 лютого 1993 року №2993-XII, втрата чинності від 22.05.2021, підстава №1414-IX) більш детально розкриває основні

принципи, на яких базується соціальне становище та розвиток молоді: «1. повага до загальнолюдських цінностей, прав людини і народів, історичних, культурних, національних особливостей України, її природи; 2. Безпосередня участь молоді у формуванні та реалізації політики та програм, що стосуються суспільства взагалі та молоді зокрема; 3. врахування потреб молоді, співвіднесення їх реалізації з економічними можливостями держави; 4. Доступність для кожного молодого громадянина соціальних послуг і рівність правових гарантій; 5. Відповідальність держави за створення умов щодо саморозвитку і самореалізації молоді; 6. Єдність зусиль держави, всіх верств суспільства, політичних і громадських організацій, підприємств установ, організацій та громадян у справі соціального становлення та розвитку молоді; 7. Відповідальність кожного молодого громадянина перед суспільством і державою за додержання Конституції України, законодавства України» [30].

Щодо підтримки молодіжних громадських організацій зазначаються закріплені основи державної політики: «1) забезпечення державою права молоді на створення молодіжних громадських організацій; 2) право молодіжних громадських організацій вносити до органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування пропозиції з питань соціального становлення та розвитку молоді; 3) право органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування на здійснення фінансування програм і проектів молодіжних громадських організацій; 4) можливість надання органами публічної влади дотацій і субсидій молодіжним організаціям; 5) право органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування надавати у безплатне користування молодіжними громадським організаціям та фондам будинки, споруди, земельні ділянки та інше майно, необхідне для здійснення їх статутної діяльності» [30].

У Законі України «Про основні засади молодіжної політики» (від 27 квітня 2021 року №1414-IX) подається визначення: «молодіжна політика –

напрямок державної політики, спрямований на створення соціально-економічних, політичних, організаційних, правових умов і гарантій для соціалізації та інтеграції дітей та молоді в суспільні процеси, що здійснюються в інтересах дітей та молоді та за їх участю» [28]. А також визначена основана мета: «створення умов для самореалізації та розвитку потенціалу молоді в Україні, підвищення рівня її самостійності та конкурентоспроможності, забезпечення активної молоді в суспільному житті» [28].

Закон визначає такі основні завдання молодіжної політики (рис. 1.2):

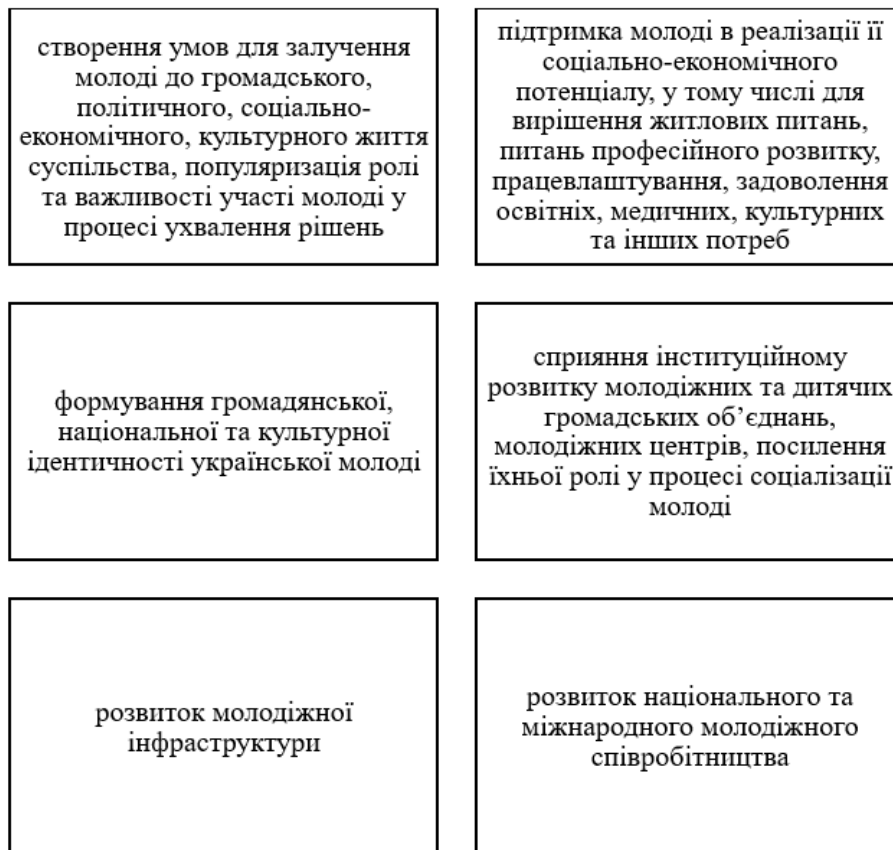

Рис. 1.2 Основні завдання молодіжної політики

Джерело: складено автором на основі [28].

Відзначимо, що Закон України «Про основні засади молодіжної політики» [28] прийшов на заміну всіх вищезазначених декларацій та законів, якими раніше керувалась молодь. Закон зібрав у собі всю інформацію про функціонування молодіжної політики в сучасних умовах.

Отже, за законодавством України молодь має широкі можливості, оскільки постійно долучається до суспільного життя, активно може брати участь в політичних, соціальних, економічних та суспільних процесах. Молоде покоління творить успішне майбутнє нашої держави, тому важливо, щоб сьогодні держава повинна впроваджувати збалансовану та реалістичну політику для молоді. Важливо підтримувати молодих людей, щоб вони не втратили свою активність та стимул до змін, кращого життя та великих можливостей у своїй країні та місті.

1.2. Функціонування молодіжних організацій на державному рівні

Успішність та розвиток країни залежить від молодого покоління, тому будь-яка демократична держава розробляє план співпраці з молоддю, різні програми для розвитку та реалізації планів і проєктів, тому важливо, щоб органи влади йшли на взаємодію з молоддю, давали їм можливість впливати на певні процеси та події у державі.

«Місце та роль молоді в суспільстві повною мірою характеризується тими функціями, які виконує, – відтворювальна, трансляційна та інноваційна. Саме ці функції розкривають значення молоді як ресурсу формування змісту і характеру майбутнього. Відповідно, функціональний підхід до розгляду ролі і місця молоді в суспільстві становить концептуальні основи державної молодіжної політики, основним завданням якої є створення можливостей для найбільш повної реалізації зазначених функцій молоддю в процесі життєдіяльності» [33].

До основних складових роботи органів державної влади та місцевого самоврядування для активізації молодого покоління та залучення їх до праці, відносять (табл. 1.3):

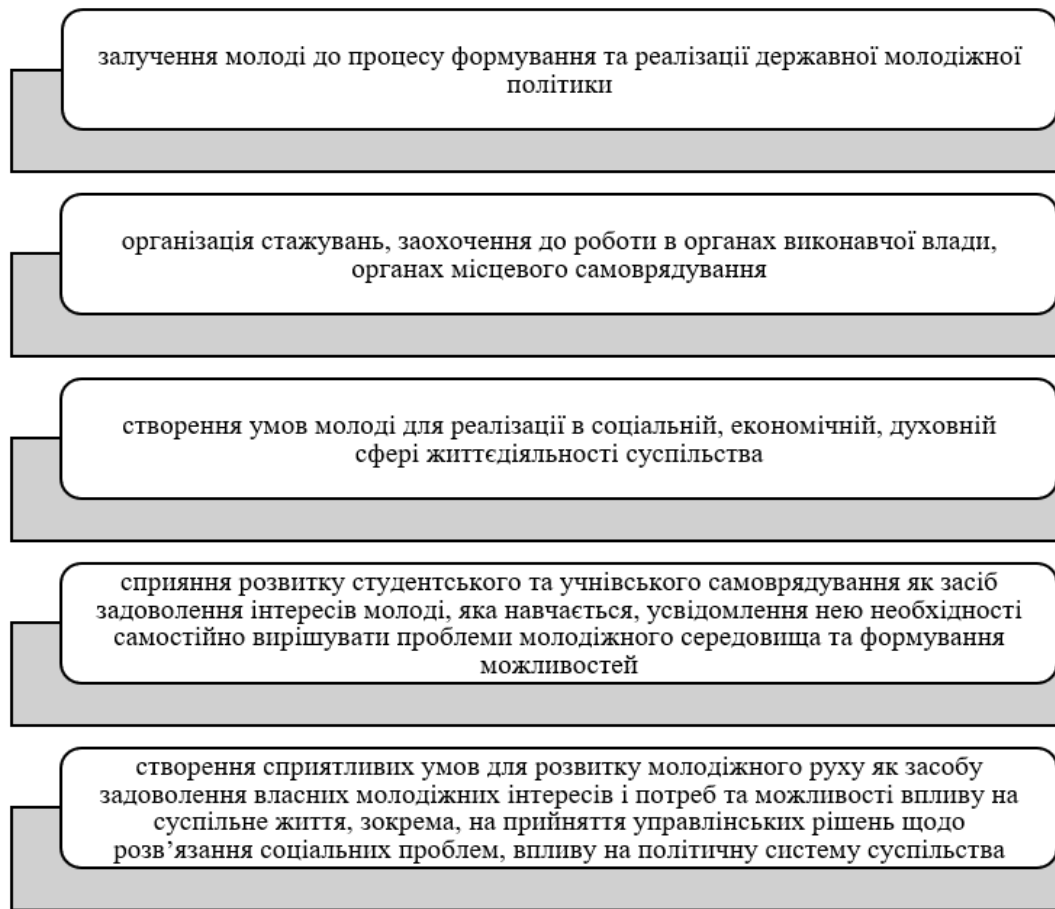

Рис. 1.3. Складові роботи органів влади

Джерело: складено автором на основі [33].

Відзначимо, що кожна демократична держава постійно йде на зустріч молоді та намагається залучати її до державних процесів, Україні не є виключенням, тому що на законодавчому рівні робиться все, щоб молодь стала невід'ємною частиною процесу державотворення. У зв'язку з чим 12 березня 2021 року було затверджено «Національну молодіжну стратегію до 2030 року» [27] в загальній частині якої зазначається: «Успішна самореалізація та розвиток молоді в Україні залежить від узгодженості дій багатьох заінтересованих сторін: органів державної влади та органів місцевого самоврядування, громадського суспільства, бізнесу, родини тощо. Зважена, відповідальна та доказова молодіжна політика є наріжним каменем формування майбутнього України. Водночас така політика не повинна бути директивною та обмежувати право вибору, вона спонукати молодь виявляти

ініціативу, самостійно визначати власні цілі та цінності, а також брати участь у визначенні пріоритетів і шляхів розвитку держави» [28].

Стратегія має такі основні принципи: цілісність і наскрізність, субсидіарність, участь, доказовість та науковість, інклюзивність, рівність можливостей (табл. 1.3) [28]:

Таблиця 1.3

Основні принципи молодіжної стратегії

Принцип	Пояснення
цілісність і наскрізність	будь-які рішення, спрямовані на розв'язання актуальних проблем молоді, повинні відповідати її інтересам, ураховувати специфічні потреби. Стратегія передбачає співпрацю широкого кола заінтересованих у молодіжній політиці сторін, зокрема органів державної влади та органів місцевого самоврядування, а також державно-приватне і соціальне партнерство, міжсекторальну взаємодію, поєднання державних та громадських інтересів, прав і свобод особистості
субсидіарність	дії держави є допоміжними засобами стосовно свободи дій молоді щодо самостійного задоволення своїх потреб, освіти чи професійної діяльності
участь	рішення, що стосуються молоді, ухвалюються за її участю. Держава створює засоби, простір, можливості та надає підтримку змістовній участі молоді в ухваленні важливих суспільних рішень
доказовість та науковість	всі рішення ґрунтуються на об'єктивній інформації про становище молоді у суспільстві, її цінностях, потребах та очікуваннях
інклюзивність	рішення сприяють розвитку самостійності молоді, створенню можливостей та усуненню бар'єрів, щоб жодна з її груп не була прямо чи опосередковано виключена із суспільства
рівність можливостей	рішення базуються на тому, що гідність людини є непорушною цінністю, незалежно від віку, статі, інвалідності, етнічного і соціального походження, релігійних та інших переконань, сімейного й майнового стану, місця проживання, мовних та інших ознак

Джерело: складено автором на основі [28].

Також у Молодіжній стратегії представлені основні пріоритети (рис. 1. 4) [28]:

Рис. 1.4 Основні пріоритети Стратегії

Джерело: складено автором на основі [28].

Підсумовуючи, можемо відзначити, що держава завжди йде на зустріч молоді, долучає до відповідних процесів, дослухається до думок та планів, а також з'являються закони та порядки, які регулюють процес взаємодії органів влади з молодіжними організаціями або із молоддю взагалі. Ще більшої актуальності набувають процеси пов'язані із посиленням демократії, переглядають роль молоді у взаємодії із владою, зміцнюється значення молоді у суспільстві, покладається відповідальність у державотворчих процесах – все це формує сучасну державну молодіжну політику в Україні.

1.3. Взаємодія місцевих органів влади із молодіжними організаціями

Після початку реформ децентралізації та об'єднання територіальних громад в Україні стрімко почала змінюватись ситуація щодо управління, оскільки більшість повноважень було передано органам місцевого самоврядування, завдяки цьому збільшилась увага до молодіжної політики.

«Відповідно до трактування поняття «місцева влада», як виду публічної влади, яка реалізується від імені суб'єктів, що функціонують у межах певних адміністративно-територіальних одиниць, її ключових відмінностей визначимо особливості місцевої політики: поширюється лише на певну частину суспільства (мешканців відповідної території, територіальну громаду тощо); державна політика повинна формувати основи вирішення проблем загальносуспільного характеру, тоді як місцева – лише локальні; місцева політика повинна знаходитись у руслі державної політики, вирішувати на місцевому рівні визначені державними програмами та стратегіями проблеми, досягати відповідних цілей, водночас враховувати специфіку кожної окремої громади, її інтереси та потреби» [10, с. 440].

Для того, щоб залучити молодь до реалізації молодіжної політики на місцевому рівні варто проаналізувати можливості реальної здатності молоді ухвалювати важливі рішення, розробити певні програми розвитку, контролювати роботу молоді в громаді, підтримувати їх діяльність. Зазвичай цим займаються консультативно-дорадчі органи з питань молоді та з інших суспільних питань територіальної громади.

На рівні міста, області чи району взаємодію між місцевими органами влади та молоддю забезпечують молодіжні ради, які є надійним та рушійним механізмом для забезпечення участі молоді у вирішеннях місцевих проблем, у розвитку територіальної громади, підвищують активність школярів, студентів, жителів міста та області.

Позитивний досвід показали молодіжні ради, які створені на рівні міста та області: Херсонська міська молодіжна рада (далі – ХММР) та Молодіжна рада при Херсонській обласній державній адміністрації (далі – МР при ХОДА).

У положенні про ХММР [36] зазначається: «Херсонська міська молодіжна рада утворюється з метою представлення інтересів молоді в питаннях взаємодії з Херсонською міською радою та її виконавчими органами, забезпечення узгодженості дій у вирішенні питань, пов'язаних із життям молоді та її участю в усіх сферах життя суспільства, залучення молоді до формування та реалізації молодіжної політики на місцевому рівні» [36]. Також положення визначає основні завдання Херсонської міської молодіжної ради (рис. 1.5).

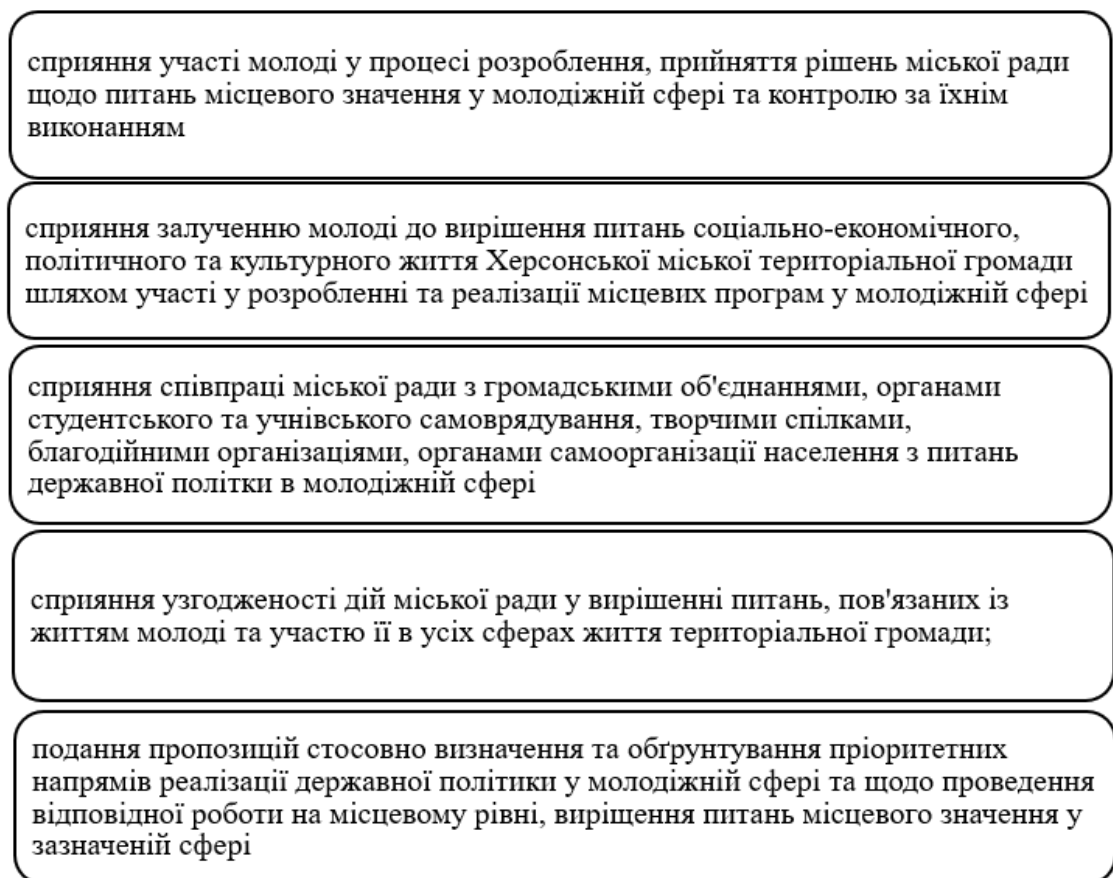

Рис. 1.5 Основні завдання ХММР

Джерело: складено автором на основі [36].

Молодіжна рада при Херсонській обласній державній адміністрації визначила для своєї роботи такі основні завдання (рис. 1.6) [20]:

сприяння участі молоді у процесі розроблення, видання актів місцевої держадміністрації з питань реалізації державної політики у молодіжній сфері на регіональному рівні, прийняття актів обласної ради та її посадових осіб щодо вирішення питань регіонального і місцевого значення у зазначеній сфері, а також контролю за їх виконанням	залученню молоді до вирішення питань соціально-економічного, політичного та культурного життя регіону шляхом участі в розробленні та виконанні регіональних програм у молодіжній сфері
залучення соціально активної молоді до реалізації державної політики у молодіжній сфері на регіональному рівні, вирішення питань регіонального і місцевого значення у зазначеній сфері	співпраця місцевої держадміністрації, обласної ради з громадськими об'єднаннями та їх відокремленими підрозділами, органами студентського та учнівського самоврядування, творчими спілками, професійними спілками та їх об'єднаннями, асоціаціями, організаціями роботодавців та їх об'єднаннями, органами самоорганізації населення

Рис. 1.6 Основні завдання МР при ХОДА

Джерело: складено автором на основі [20].

Отже, створення на функціонування консультативно дорадчих органів на місцевому рівні є дуже важливим чинником життя та роботи територіальної громади, а також завдяки таким організаціям великої популярності набуває державна служба. Залучення молоді до роботи місцевих структур влади є важливою формою демократії, оскільки завдяки молоді розвивається й все сучасне українське суспільство.

РОЗДІЛ 2

АНАЛІЗ СТАНУ СПІВПРАЦІ ВЛАДИ ІЗ МОЛОДІЖНИМИ ОРГАНІЗАЦІЯМИ

2.1. Співпраця державних органів влади із молоддю

Сучасний світ потребує значної участі молоді у всіх процесах, які відбуваються у державах та містах, тому варто зрозуміти на скільки активно сучасна молодь долучається до державотворчих заходів, бере участь у різних програмах та проєктах, намагається вплинути на певні дії депутатів. Варто відзначити, що особи від 18 років обов'язково беруть участь у місцевих виборах, виборах державної влади, виборах президента України, оскільки волевиявлення громадян дуже важливе.

Молодь України може виражати своє волевиявлення як на офіційних заходах, так і не на офіційних, наприклад, мітингах, революціях, які стають рушійною силою для певних процесів у державі, демонструючи свій патріотизм, відданість, молодь робить великий внесок у розвиток країни, вирішують певні гострі питання політичного характеру. Молодіжна політика несе за собою запровадження певних ініціатив, реалізацію проєктів, розвитку творчого потенціалу, адже молодь відповідає за майбутнє країни, тому що жодна держава не може існувати та розвиватись, якщо в ній немає молодих та амбітних людей, які несуть за собою великі зміни та віру в краще майбутнє.

Для того, щоб дізнатись на скільки активна молодь України, чи беруть молоді люди участь у заходах державного рівня, нами було розроблено анкету (Додаток А). В опитуванні взяли участь молодь від 14 до 35 років з різних куточків України (1976 осіб).

За результатами опитування ми отримали такі показники. На перше питання анкети «Вкажіть Ваш вік» ми отримали такі відповіді: «14-17» – 11%, «18-24» – 43%, «25-29» – 39%, «30-35» – 7% (рис. 2.1). За результатами першого питання, відзначимо, що найактивнішими є особи від 18 до 29 років.

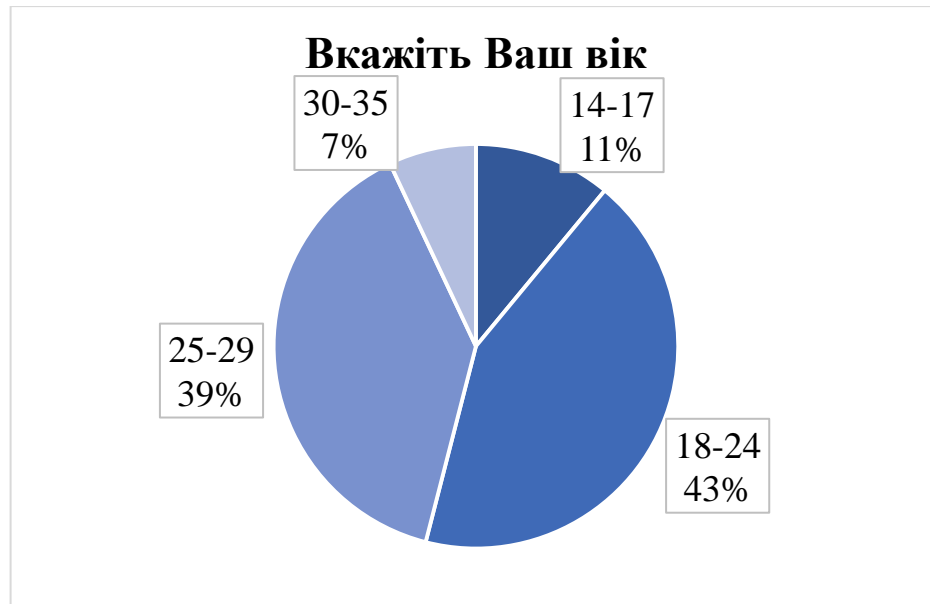

Рис. 2.1. Результати відповідей на 1 питання анкети

Джерело: складено автором на основі власного дослідження.

На друге питання «Вкажіть Вашу стать» 61% з опитуваних відповіли «жіноча», а 39% – «чоловіча» (рис. 2.2).

Рис. 2.2 Результати відповідей на 2 питання анкети

Джерело: складено автором на основі власного дослідження.

Третє питання анкети «В якій частині України Ви проживаєте?» отримало такі показники: «Центр» – 13%, «Південь» – 35%, «Північ» – 14%, «Захід» – 28%, «Схід» – 10% (рис. 2.3).

Рис. 2.3 Результати відповідей на 3 питання анкети

Джерело: складено автором на основі власного дослідження.

На четверте питання анкети «Яка Ваша основна діяльність?» отримали такі відповіді (рис. 2.4).

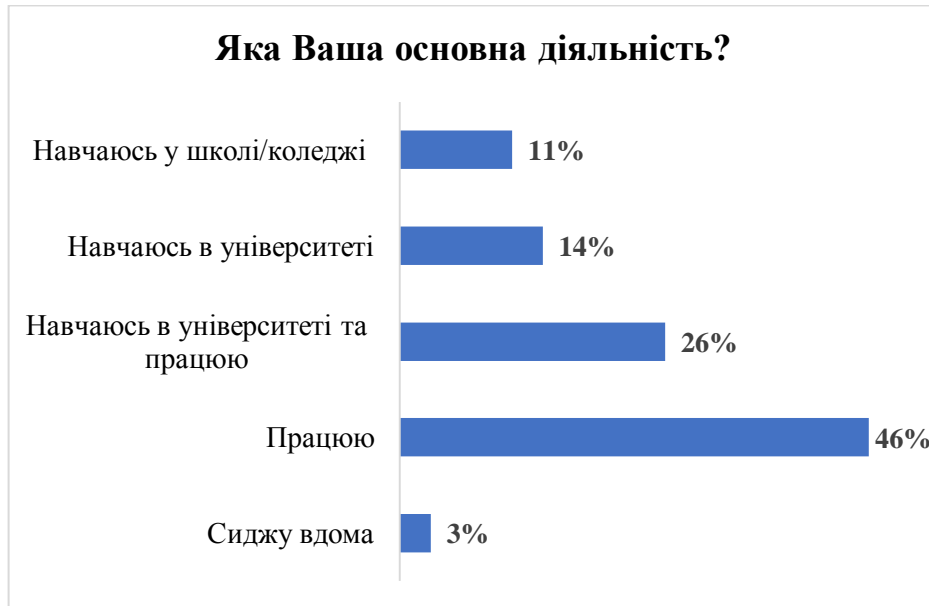

Рис. 2.4 Результати відповідей на 4 питання анкети

Джерело: складено автором на основі власного дослідження.

За отриманими результатами відзначимо, що 46% опитуваних працюють, 26% навчаються в університетах і працюють, тобто поєднують навчання і роботу, 14% просто здобувають вищу освіту, 11% навчаються у школі або коледжі.

Наступне запитання «Чи належите Ви до громадських організацій?» 52% відповіли «так», 15% – «ні», а 34% надало відповідь «хочу ввійти до складу громадської організації» (рис. 2.5).

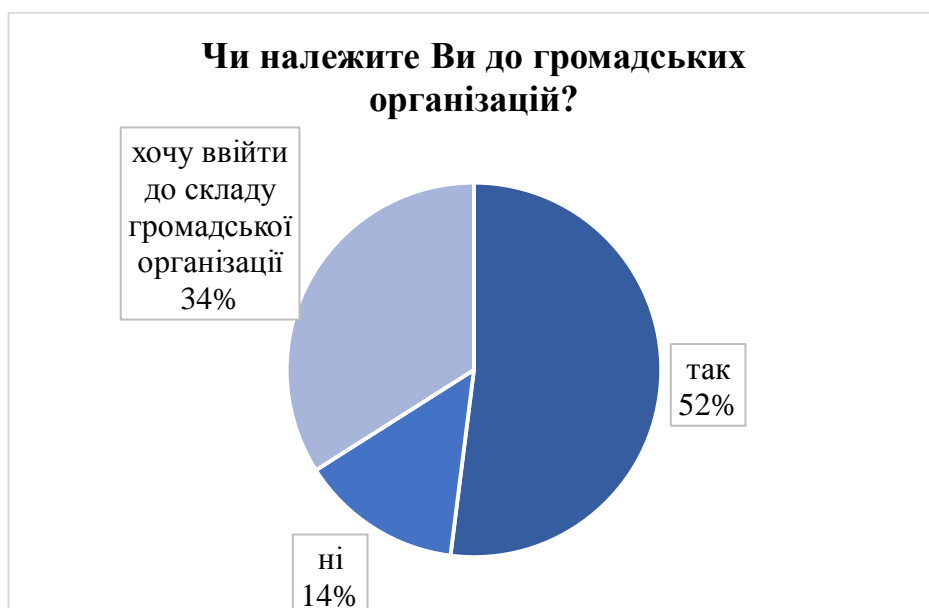

Рис. 2.5 Результати відповідей на 5 питання анкети

Джерело: складено автором на основі власного дослідження.

Відзначимо, що 34% з опитуваних не належать до громадських організацій, але мають бажання увійти до складу, оскільки хочуть долучатись до процесів і заходів, які відбуваються та реалізуються в країні.

Шосте питання «До якої саме організації Ви належите?» отримало такі відповіді: 23% – «молодіжна громадська організація», 17% – «культурно-просвітницька громадська організація», 5% – «наукова громадська організація», 4% – «фізкультурно-просвітницька громадська організація», ніхто не перебуває у складі дитячих та жіночих громадських організаціях, 3% обрали відповідь «інше», а 48% не належать до громадських організацій (рис. 2.6).

Рис. 2.6 Результати відповідей на 6 питання анкети

Джерело: складено автором на основі власного дослідження.

На сьоме питання опитування «В яких заходах Ви брали участь?» відповіли так: «тренінги щодо взаємодії влади та молоді» – 39%, «стажування в органах державної влади» – 5%, «стажування у Верховній раді» – 2%, «проект «Державотворець»» – 7%, «інше» – 15%, «не брав\ла участь, але планую» – 15%, «не брав\ла участь, не планую» – 17% (рис. 2.7).

Рис. 2.7 Результати відповідей на 7 питання анкети

Джерело: складено автором на основі власного дослідження.

Восьме питання звучить так: «Чи брали Ви участь у революціях /мітингах?» 58% опитаних відповіли «так», а 42% – «ні» (рис. 2.8).

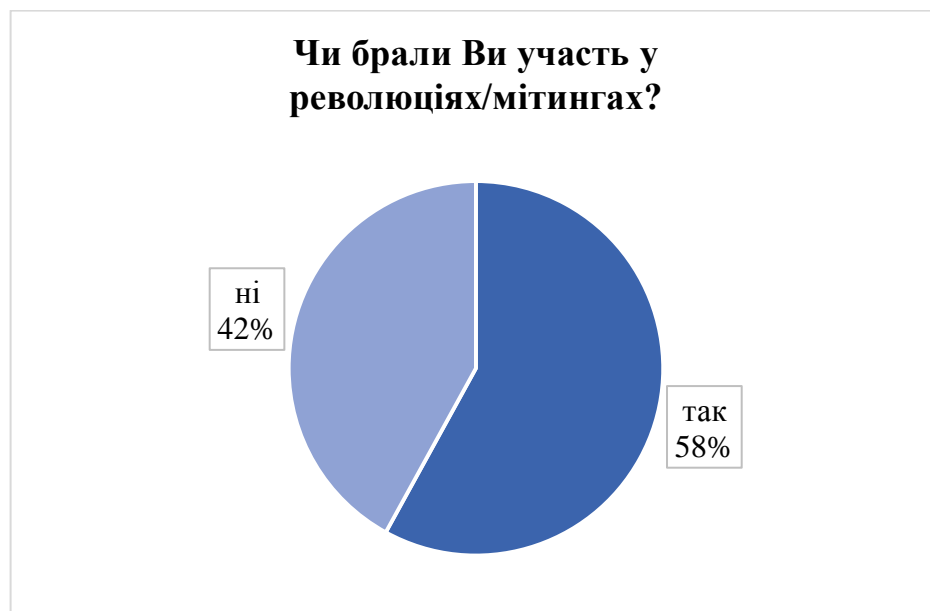

Рис. 2.8 Результати відповідей на 8 питання анкети

Джерело: складено автором на основі власного дослідження.

Наступне питання «Чи важливо залучати молодь до державотворчих процесів?» отримало такі відповіді: «так» – 67%, «ні» – 20%, «мені байдуже» – 13% (рис. 2.9).

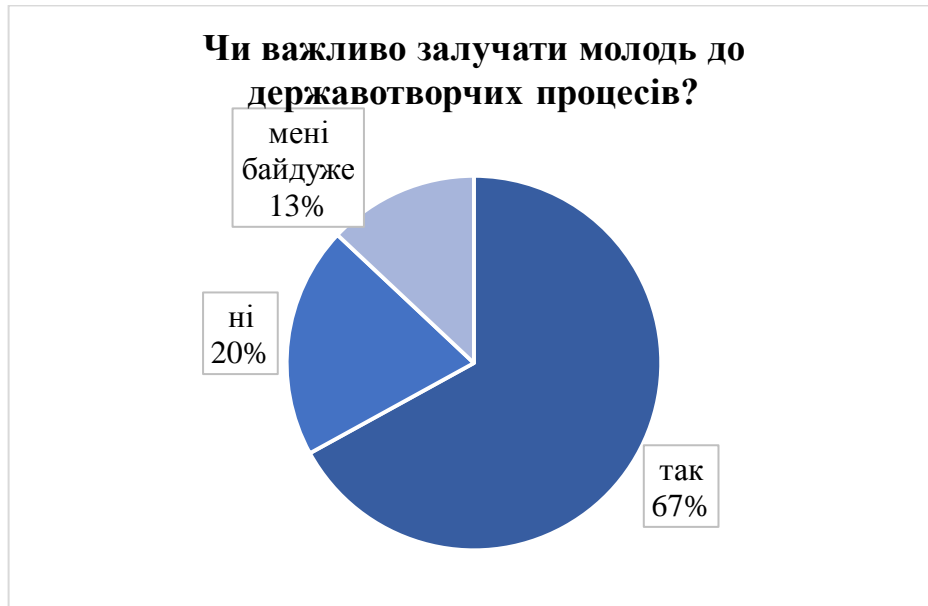

Рис. 2.9 Результати відповідей на 9 питання анкети

Джерело: складено автором на основі власного дослідження.

Останнє, десяте, питання анкети «Ви плануєте залишатись в Україні?» має такі відповіді: «так» – 89%, «ні» – 2%, «ще не визначився/не визначилась» – 9% (рис. 2.10).

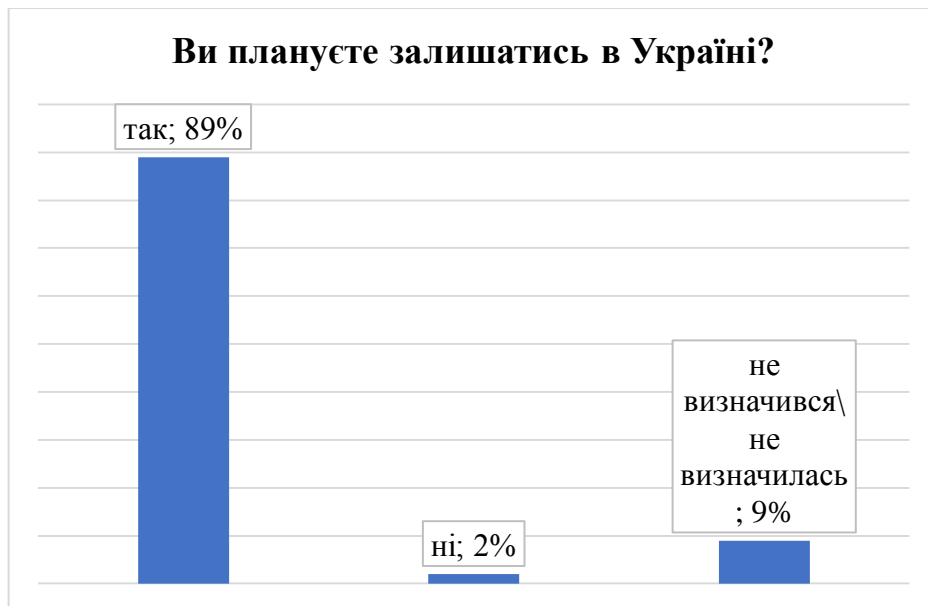

Рис. 2.10 Результати відповідей на 10 питання анкети

Джерело: складено автором на основі власного дослідження.

Отже, провівши опитування та проаналізувавши всі його результати, можемо зробити висновок, що найактивніша молодь проживає в Південній та

Західній Україні. Відзначимо, що молодь активно долучається до участі у різних заходах, які стосуються державотворчих процесів, а також старається робити все необхідне для того, щоб залишитись в Україні та продовжувати розвивати свою державу, покращувати життя всіх громадян, робити країну кращою. Думки та робота молоді важлива в усі час, в усіх країнах, оскільки молодь по-іншому бачить цей світ, краще знає що змінити, що додати, що прибрати. Завдяки спілкуванню з іншими, молодь обмінюється думками та планами, переймають досвід інших міст або країн, а потім цей досвід та певні плани впроваджують у своїй країні, розвиваючи її, роблячи кращою, змінюючи ставлення та думки інших громадян.

2.2. Досвід діяльності молодіжних організацій на місцевому рівні

У сучасних територіальних громадах важливо, щоб молодь долучалась до місцевих процесів, тому за молоддю стоять зміни та покращення для всіх жителів громади. Саме тому у громадах при міських або обласних радах почали створювати молодіжні організації, які можуть брати участь у засіданнях, нарадах, пропонувати свої проєкти та заходи, висловлювати свою думку щодо тих чи інших процесів у громаді.

Для того, щоб дізнатись на скільки активно долучається молодь до місцевих органів влади, нами було розроблено (Додаток Б) та проведено опитування для молоді Херсонської області. Участь в опитуванні взяло 1198 осіб, це незначна кількість молодих людей нашої області, але завдяки їх відповідям, ми дізнались на скільки активно долучається молодь до роботи місцевої влади. Опрацювавши відповіді всіх опитаних молодих людей, ми отримали статистичні дані, які показали залучення молоді у громадах.

В першому питанні опитуваним пропонувалось обрати вік, отримали такі результати (рис. 2.11):

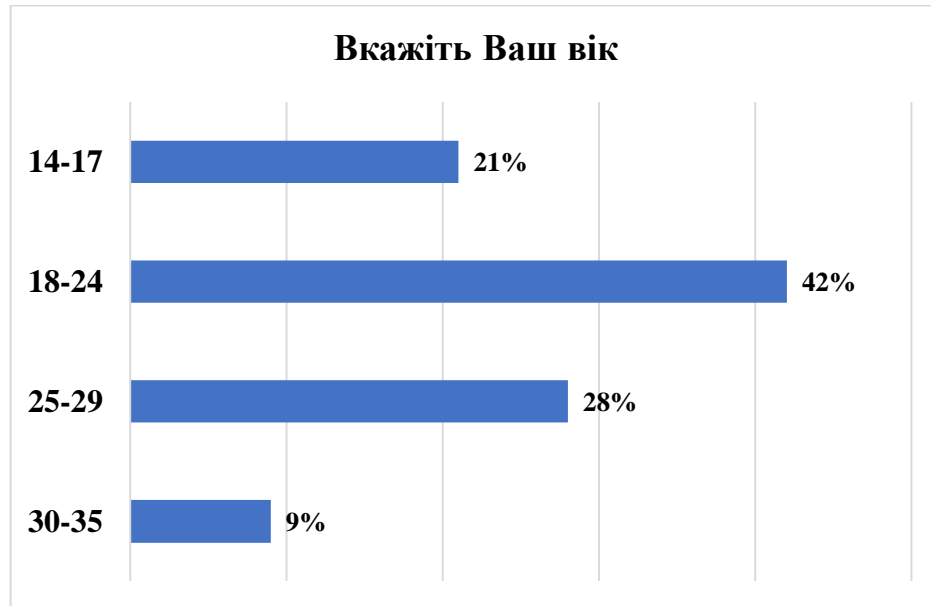

Рис. 2.11 Результати відповідей на 1 питання анкети

Джерело: складено автором на основі власного дослідження.

В другому питанні анкети опитуванні обирають свою стать, на що отримали такі відповіді: «жіноча» – 64%, «чоловіча» – 36% (рис. 2.12).

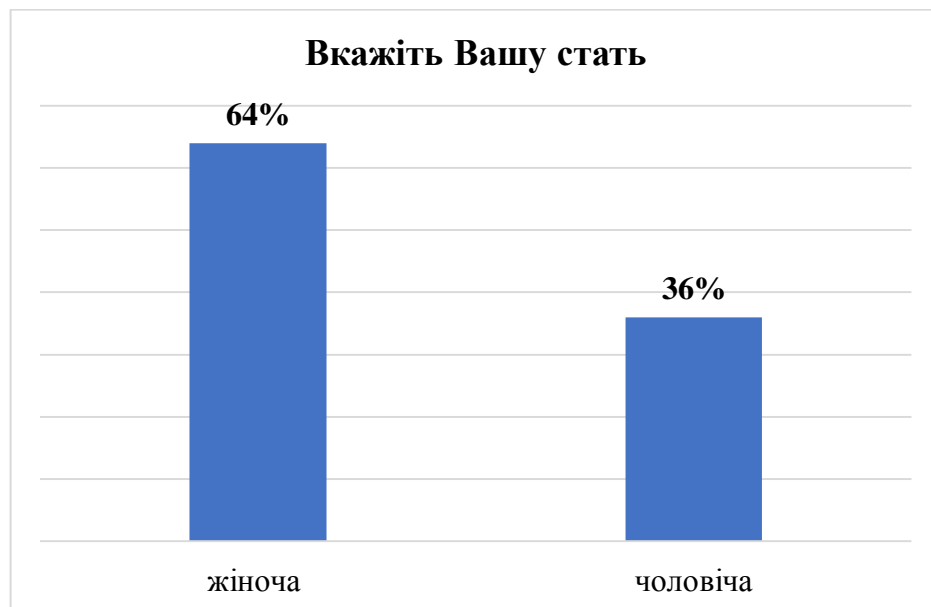

Рис. 2.12 Результати відповідей на 2 питання анкети

Джерело: складено автором на основі власного дослідження.

Третє питання анкети «В якому районі Херсонської області Ви проживаєте?» (рис. 2.13).

Рис. 2.13 Результати відповідей на 3 питання анкети

Джерело: складено автором на основі власного дослідження.

Маємо такі відповіді: «Бериславський» – 18%, «Генічеський» – 17%, «Каховський» – 18%, «Скадовський» – 20%, «Херсонський» – 27%.

Наступне питання нашого опитування «Яка Ваша основна діяльність?» отримало такі результати: «навчаюсь у школі/коледжі» – 18%, «навчаюсь в університеті» – 9%, «навчаюсь в університеті та працюю» – 31%, «працюю» – 36%, «сиджу вдома» – 6% (рис. 2.14).

Рис. 2.14 Результати відповідей на 4 питання

Джерело: складено автором на основі власного дослідження.

Рис. 2.15 Результати відповідей на 5 питання анкети

Джерело: складено автором на основі власного дослідження.

П'яте питання стосувалось належності до молодіжних організацій, на що було отримано такі відповіді: «так» – 32%, «ні» – 29%, «хочу стати членом молодіжної організації» – 39% (рис. 2.2.5). За результатами шостого питання відзначимо, що більшість опитуваних бере участь у заходах, які проводить територіальна громада, виключно, як глядач або спостерігач (рис. 2.16).

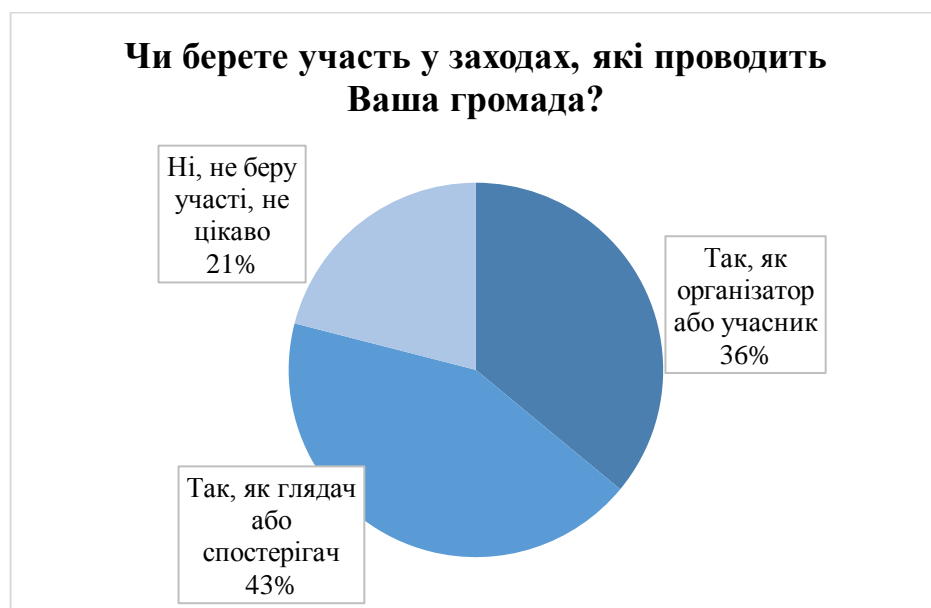

Рис. 2.16 Результати відповідей на 6 питання анкети

Джерело: складено автором на основі власного дослідження.

Сьоме питання показало, що 63% молоді цікавиться роботою органів місцевого самоврядування, 24% взагалі не цікаво, а 13% працюють в органах місцевого самоврядування (рис 2.17).

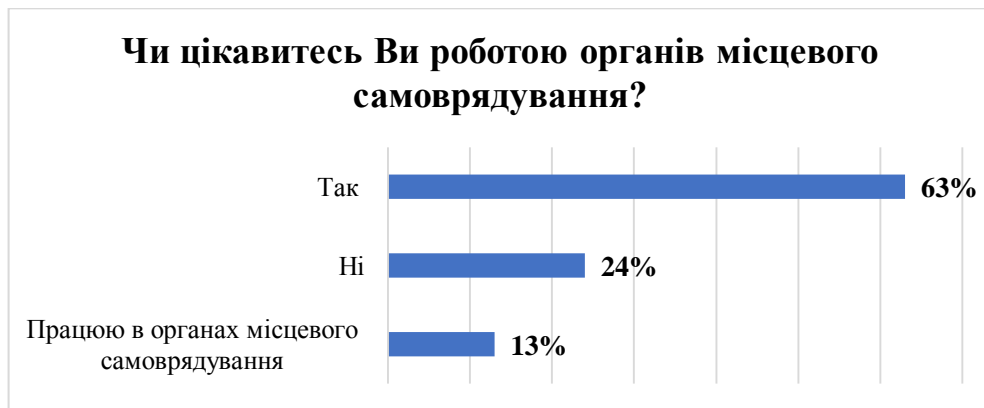

Рис 2.17 Результати відповідей на 7 питання анкети

Джерело: складено автором на основі власного дослідження.

Восьме питання «Які проблеми територіальної громади для Вас є найбільш актуальними у цей час?» було надано такі відповіді (рис. 2.18).

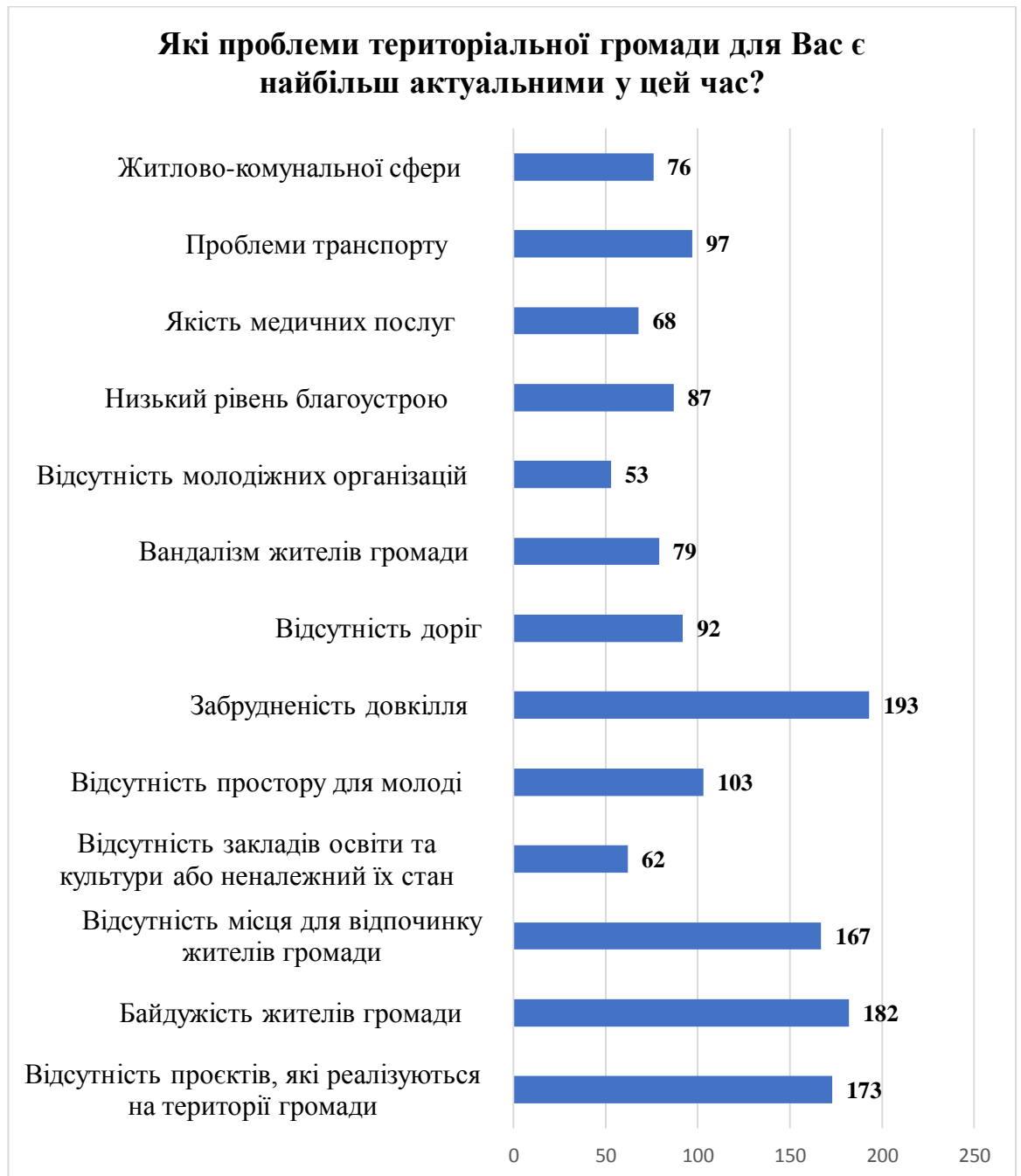

Рис. 2.18 Результати відповідей на 8 питань анкети

Джерело: складено автором на основі власного дослідження.

Завдяки результатам відповідей на дев'яте питання бачимо, що молодь виділила такі найбільш актуальні проблеми: забрудненість довкілля; байдужість жителів громади; відсутність проєктів, які реалізуються у громаді; відсутність місця для відпочинку жителів громади.

Найменш актуальними проблемами виявились: відсутність молодіжних організацій; відсутність закладів освіти і культури або неналежний їх стан; якість медичних послуг; житлово-комунальна сфера.

На дев'яте питання «Яка Ваша участь у житті територіальної громади?» отримали такі відповіді: «участь у виборах» – 35%, «участь у роботі з благоустрою» – 45%, «участь у загальних зборах» – 11%, «представляю органи самоорганізації громади» – 6%, «входжу до складу молодіжної ради у громаді» – 18%, «беру участь у розробці та реалізації проєктів» – 5%, «інше» – 19%, «не беру участь» – 29% (рис. 2.19).

Рис. 2.19 Результати відповідей на 9 питання анкети

Джерело: складено автором на основі власного дослідження.

Десяте питання «Ви плануєте залишитись у своїй громаді чи виїхати?» має такі результати: «планую залишитись і працювати у своїй громаді» – 69%, «планую виїхати» – 31%, «інше» – 0 (рис. 2.20).

Рис. 2.20 Результати відповідей на 10 питання анкети

Джерело: складено автором на основі власного дослідження.

Підсумовуючи результати опитування, відзначимо, що у територіальних громадах молодь долучається до роботи громади, цікавиться проблемами, допомагає у їх вирішенні, є активними учасниками подій та заходів у громаді, виявляє бажання долучатись до змін, а також безсумнівно планує залишитись на своїй батьківщині та працювати на благо рідного села чи міста.

РОЗДІЛ 3

УДОСКОНАЛЕННЯ СПІВПРАЦІ ОРГАНІВ ВЛАДИ ІЗ МОЛОДІЖНИМИ ОРГАНІЗАЦІЯМИ

3.1. Умови покращення взаємодії державних органів влади із молодіжними організаціями

Кожна держава, кожен процес, кожна діяльність з року в рік потребує вдосконалення, нових шляхів вирішення питань і проблем, тому варто вносити зміни і нововведення в усі процеси. Так само і в співпраці молоді із владою, з кожним роком процес взаємодії потребує значних змін, які будуть позитивно впливати і на державну владу, і на молоде покоління, яке завжди готове до змін та покращень у всіх сферах свого життя.

Завдяки проведенню нашого опитування, бачимо, що частина молоді лишається пасивною, незацікавленою у державних процесах, стоять осторонь у реалізації певних програм і проєктів. Тому держава має роботи все для того, щоб молодь стала більш зацікавленою, активнішою, прогнула до змін, несла ці зміни у свою країну. Оскільки інвестиція в молоде покоління – це інвестиція в розвиток та економічне зростання держави та світове майбутнє.

В Україні і світі існує низка проблем, які потребують нових механізмів для модернізації молодіжної політики, наприклад: вдосконалення нормативно-правової бази; відсутність кваліфікаційних кадрів на місцях для реалізації молодіжної політики; низька ефективність заходів молодіжної політики; молодь у структурах влади представлена на низькому рівні та інше. Влада повинна проаналізувати проблеми та знайти для них ефективне рішення, щоб ще більше залучити молодь до роботи, ознайомити їх з державними процесами та подіями.

Саме тому ознайомившись із законодавчою базою, провівши опитування молоді нами розроблено поради для державної влади та молоді, задля покращення взаємодії та збільшення ефективності спільної роботи.

Поради для органів державної влади:

1. Власним прикладом показувати молоді, що робота в органах державної влади може бути ефективною, нести позитивні зміни в країну для того, щоб молодь виявляла бажання брати участь у виборах державного рівня. Оскільки молодь завжди спостерігає за тим, що відбувається в країні, коли політики роблять чудову рекламу, але коли їх обирають до органів влади, то вони показують свою бездіяльність.
2. Розробити для молоді програму, завдяки якій активісти могли б розробляти проекти на впроваджувати їх на державному рівні.
3. Проводити різноманітні тренінги та форуми для молоді, щоб ознайоми їх із структурою влади, діями, нормативно-правовим забезпеченням.
4. Частіше проводити стажування в органах державної влади, задля залучення молоді до управлінських процесів, показати, як все це відбувається із середини.
5. Підтримувати молодь у створенні органів молодіжних рад, благодійної діяльності, ініціатив в участі у громадському житті країни.
6. Розробити систему фінансування підтримки молоді, щоб особи, які входять до молодіжних рад або розробляють певні проекти отримували невеличкі винаходи, завдяки яким у них буде бажання працювати далі.
7. Дослухатись до молоді. Проводити опитування, які стосуються молодіжної політики, щоб молодь могла висловити свою думку,

запропонувати шляхи вдосконалення, свої заходи та ідеї, які можна згодом втілити у життя.

8. Частіше спілкуватися у неформальній обстановці, проводити неофіційні засідання тощо.
9. Дослухати до порад молодих людей, які мислять ширше та переймають досвід інших. Поважати дії та думки кожного, частіше комунікувати та спільно працювати на благо держави.

Поради для молоді, щодо покращення взаємодії із органами державної влади (рис. 3.1) :

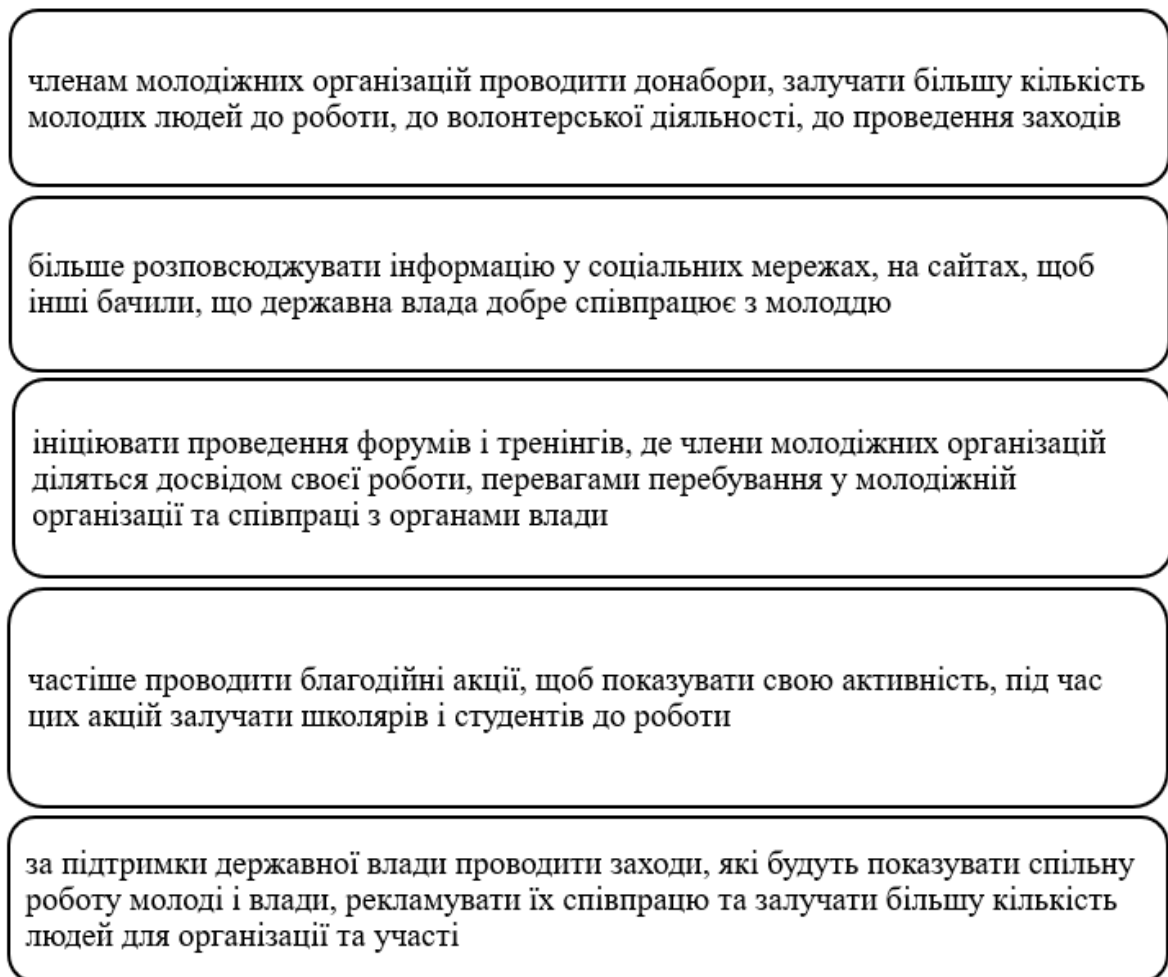

Рис. 3.1 Поради для молоді

Джерело: складено автором на основі власного досвіду та спостережень.

Важливо, щоб і органи влади робили кроки на зустріч, і молодь намагалась йти назустріч владі, щоб вони діяли як одне ціле, щоб в їх спілкуванні та співпрацю не було бар'єрів та перешкод. Органи влади та молодіжні організації повинні добре комунікувати між собою, постійно розвиватись, дізнаватись щось нове, вдосконалювати свої вміння і навички, бути компетентним у питаннях державної влади, не боятись відповідальності молоді.

Отже, молоді люди – це майбутнє держави, все що відбувається в країні робиться для наступних поколінь, які творитимуть наше майбутнє, тому варто їх підтримувати, навчати, ділитись досвідом та знаннями.

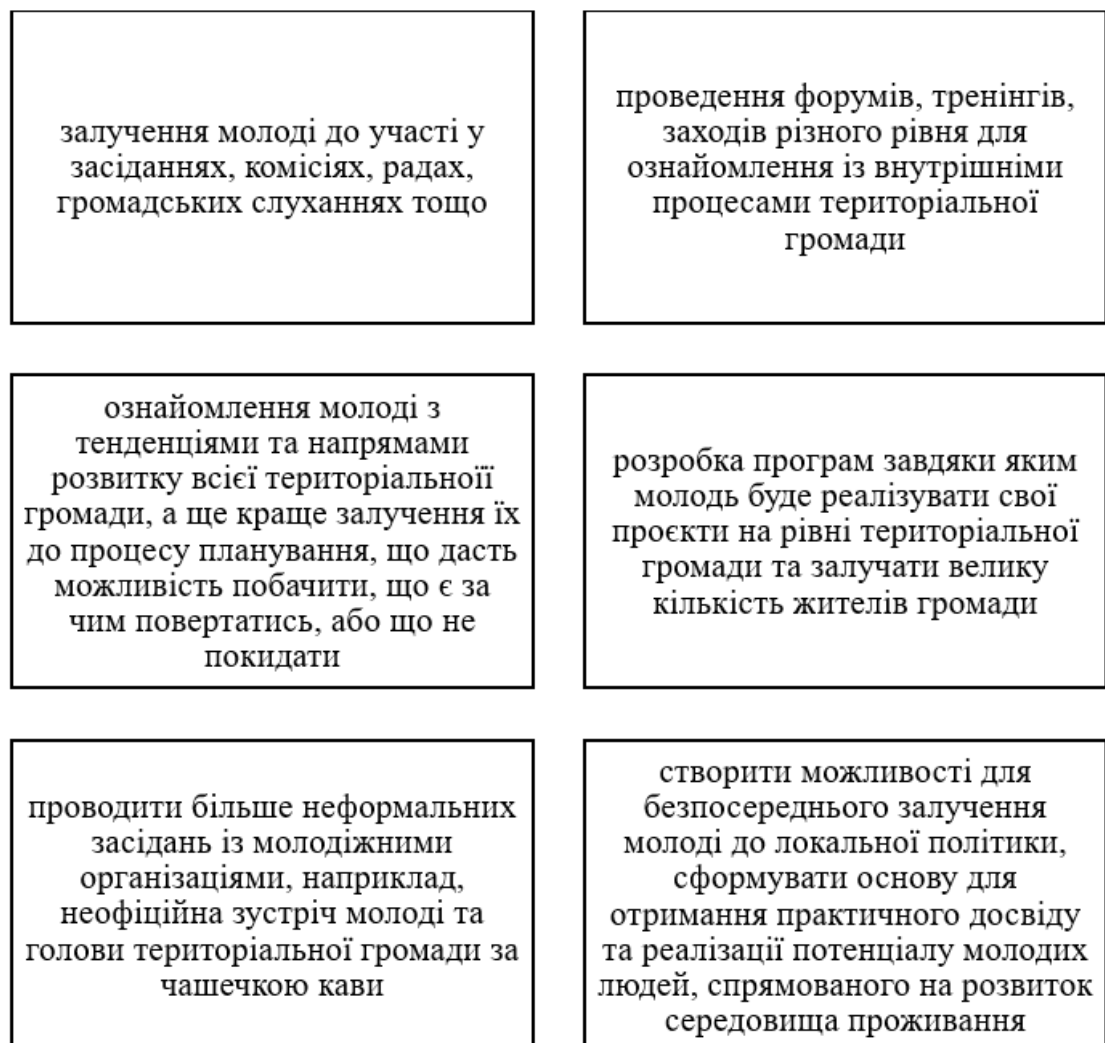
3.2. Модернізація взаємодії органів влади із молоддю на місцевому рівні

У кожній територіальній громаді щороку відбуваються певні процеси, які несуть за собою великі зміни, які впливають і на органи влади, і на жителів громади. Територіальна громада, забезпечує життя та роботу великій кількості населення, тому завжди повинна підтримувати та допомагати всі ініціативи та пропозиції громадськості, робити все для того, щоб людям у громаді жилось добре та вони були усім забезпечені.

Важливу роль у громадах відіграють молодіжні організації, які виступають з певними ініціативами, займаються волонтерською діяльністю, розробкою та реалізацією певних проєктів, організацією заходів та концертів, вимагають від влади змін та покращення рівня життя у громаді. Тому дуже важливо, щоб влада громади та молодь діяла в одному напрямку, реалізувала спільні плани та ініціювала спільну роботу. Оскільки завдяки спільним діям громада буде розвиватись, покращуватись, жителі громади будуть активнішими та щасливішими.

Провівши аналіз нормативних документів і опитавши молодь, щодо їх роботи та позиції у громаді, варто відзначити, що значна частина молоді активно долучається до громадської діяльності, бере участь у заходах, а також входять до органів влади у територіальній громаді, але певна частина молоді взагалі не цікавиться громадським життям, не вбачає в цьому потреби, оскільки бере приклад з певних членів територіальної громади, які займаються бездіяльністю, просто сидять у кріслах та нічого не роблять.

Для того, щоб активізувати молодь, органам влади у територіальній громаді варто на власному прикладі показати, конкретну роботу, яка принесе позитивні зміни, в яких напрямках краще діяти, кого залучати до роботи. Поради для органів влади територіальної громади, для покращення співпраці з молоддю (рис. 3.2):

Рис. 3.2 Поради для органів влади

Джерело: складено автором на основі власного досвіду та спостережень.

У територіальній громаді повинні робити все, щоб вона розвивалась, ставала кращою, залучала інвесторів, щоб хотілося жити і працювати у себе вдома, а не виїзжати в інше місто або країну. Краще свою громаду робити кращою, удосконалювати процеси, співпрацю влади і молоді, щоб молодь залишалась і робила свій внесок у розвиток своєї малої батьківщини.

Успіх громади залежить не тільки від влади, але і й від жителів громади, які не просто живуть і «пливуть за течією», але й прагнуть покращити своє життя у громаді, щоб можна було розвиватись та прагнути до кращого. Тому пропонуємо поради для молоді територіальної громади:

1. Членам молодіжних організацій проводити заходи із залученням жителів громади, щоб більше людей брало участь. Активно залучати керівників громади, щоб вони були ближче до жителів громади.
2. Ініціювати громадські слухання. Щоб жителі громади могли висказати свою думку, запропонувати певні зміни щодо покращення життя у громаді, благоустрою тощо.
3. Брати участь у молодіжних програмах, розробці проєктів, які будуть реалізуватися у громаді.
4. Проводити опитування серед усіх жителів громади, щоб зрозуміти їхні настрої, зацікавленість у роботі громади, їхню загальну думку про громаду та врахувати пропозиції щодо покращення роботи громади.
5. Ініціювати проведення тренінгів, форумів для молоді, щоб познайомити їх із внутрішніми процесами у громаді, показати переваги роботи у громаді тощо.

Активна молодь, яка добре працює у громаді, зі своєї сторони повинна залучати менш активну молодь, яка хоче дізнатись більше інформації. Багато

активної молоді іноді бояться, що не знайдуть однодумців або не зрозуміють їх ідей чи планів.

Отже, і влада, і молодь повинна робити все, для того, щоб життя і робота громади були тільки кращими, а всі процеси ефективними.

ВИСНОВКИ

У нашому ґрунтовному дослідженні розглянуто співпрацю органів державної і місцевої влади з молоддю, оскільки це питання завжди є актуальним, оскільки молоде покоління повинно долучатись до процесів державотворення, впливати на певні рішення та ініціювати певні заходи у своїй територіальній громаді.

Під час проведення дослідження, ознайомлення із нормативно-правовими актами і аналізу статистичних даних опитування молоді, зроблено такі висновки:

1. Опрацьовано наукові джерела з теми дослідження, розкрито основні поняття «молодь», «молодіжна політика», зауважимо, що ці поняття мають різні тлумачення від науковців, але всі вони між собою схожі, оскільки вчені визначають молодіжну політику, як активну роботу молоді; комплекс положень про різні завдання суспільства; розкриття творчого потенціалу молоді; напрямок діяльності держави. Розглянуто основні закони України щодо молодіжної політики, які втратили свою чинність, а також ті, якими молодіжні організації керуються на теперішній час.
2. Розкрито особливості співпраці молоді із органами державної влади, визначено основні складові роботи органів влади: залучення молоді до реалізації молодіжної політики, організація стажувань і тренінгів для молоді, ознайомлення із внутрішніми державними процесами.

Проаналізовано основні принципи та пріоритети «Національної молодіжної стратегії до 2030 року».

3. Розглянуто взаємодію місцевої влади із молодіжними організаціями на прикладі Херсонської міської молодіжної ради та Молодіжної ради при Херсонській обласній адміністрації. Відзначимо, що робота молоді на місцях повинна бути активною, із залученням великої кількості людей, завдання молодіжних рад при міській раді та обласній адміністрації передбачають участь молоді у засіданнях, комісіях, громадських слуханнях тощо, а також організація заходів, тренінгів, внесення пропозицій щодо покращення, сприянні співпраці органів місцевої влади з органами учнівського і студентського самоврядування, волонтерськими організаціями тощо.
4. Проведено опитування молоді щодо взаємодії з державною владою, отримано результати завдяки яким можна зробити підсумок, що молодь зацікавлена у роботі, покращенню життя, впливу на державні рішення; молоді люди згодні залишатись в Україні та змінювати її в кращу сторону.
5. Результати опитування молоді Херсонщини показали, що вони активно долучаються до різного виду процесів у територіальних громадах, вбачають певні проблеми, але готові допомогти з їх вирішенням; показують свою активність через волевиявлення на виборах та впливу на процеси, які відбуваються у громаді.
6. Узагальнивши інформацію, проаналізувавши результати опитування було розроблено поради для органів державної та місцевої влади, а також для молоді, задля покращення взаємодії між цими інституціями. Влада повинна власним прикладом показувати, що їх дії несуть зміни, завдяки чому активність молоді буде

підвищуватись, оскільки молоді люди будуть бачити, що всі ухвалені рішення на засіданнях втілюються у життя.

Отже, важливий чинник успішної держави – це щасливі її жителі, а молодь – це рушійна сила, яка допоможе покращити життя в країні, принесе певні зміни та досвід, тому органам влади потрібно налагоджувати взаємодію із молодіжними організаціями.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Артеменко І. В. Взаємодія суб'єктів формування і реалізації молодіжної політики в Україні: вибір моделі. Аспекти публічного управління. Київ, 2017. Том 5. №1-2. С. 19-25.
2. Барабаш В. В. Молодіжний рух як об'єкт і суб'єкт реалізації молодіжної політики. *Український соціум*. 2004. №1. С. 119-130.
3. Бородін Є. І. Історія формування державної молодіжної політики в Україні (1991-2004 рр.): монографія. Дніпропетровськ: Герда, 2006. 472 с.
4. Бородін Є. І. Молодіжна політика. Соціологія політики: Енциклопедичний словник. авт.-упоряд.: В. А. Полторака, О. В. Петрова, А. В. Толстухова. К.,: Вид-во Європ. Ун-ту, 2009. С. 249-250.
5. Гайванович І. Молодіжний рух України: тенденції та перспективи розвитку. Молода нація: Альманах: Спецвипуск. К., 2000. 117 с.
6. Головатий М. Ф. Молодіжна політика в Україні: проблеми оновлення. К.: Наукова думка, 2003. 236 с.
7. Головенько В. А. Молоде покоління України в алгоритмі суспільних процесів. *Український соціум*. 2006. № 2. С. 34.

8. Дмитров М. Пріоритетні напрями молодіжної політики у діяльності державних місцевих структур та громадських організацій / гол. Ред. В. Кремень. Проблеми освіти: наук-метод. зб., 2006. Вип 44. С. 63-66.
9. Довідник нормативно-правових актів державної молодіжної політики / упор.: А. В. Коновалов, М. О. Шишкова. Харків: Громадський інформаційно-аналітичний центр для молоді, 2007. 191 с.
10. Енциклопедичний словник з державного управління. Ю. П. Сурмін, В. Д. Бакуменко, А. М. Михненко та ін.; за ред. Ю. В. Ковбасюка, В. П. Трощинського, Ю. П. Сурміна. К.: НАДУ, 2010. 820 с.
11. Канавець М. В. Вплив молодіжного руху на формування та реалізацію молодіжної політики України: автореф. дис. .. канд. наук з держ. упр. Київ, 2009. 20 с.
12. Коваль В. Г. Молодіжна політика і її розвиток: методологія, теорія, механізми для її реалізації. Миколаїв: Вид-во ЧНУ ім. П. Могили, 2014. 533 с.
13. Колісніченко Н. М. Стан молодого покоління як одна з великої кількості проблем нашого часу. *Науково-методичний журнал. Серія «Політичні науки»*. Миколаїв: Вид-во ЧНУ ім. П. Могили, 2005. Вип. 11. С. 81-88.
14. Коломоєць Т. О. Адміністративно-правове наглядання в галузі національної політики. Уругвай: ЗНУ, 2006. С. 22, 25-27.
15. Коцур В. Державна молодіжна політика в Україні та механізми її реалізації на початку 90-х років ХХ ст. *Гуманітарний вісник. Серія: Філософія*. 2014. Вип. 33. С. 240-250.
16. Криворучко Ю. З. Ціннісний зміст і принципи структурування молодіжного руху в процесі демократичних перетворень в

- Україні: автореф. дис. ..канд. філос. наук: 09.00.03. Львів, 2005. 20 с.
- 17.Кулік В., Голубоцька Т., Голубицький О. Молода Україна: сучасний організований молодіжний рух та неформальна ініціатива. Київ: Центр дослідження проблем громадянського суспільства, 2000. 460 с.
- 18.Куц Ю. О. Краснопорова С. В., Чаплигін О. К. та ін. Якісні управлінські послуги головна умова підвищення довіри населення до органів влади: монографія. Харків: Вид-во ХарПІ НАДУ «Магістр», 2006. 192.
- 19.Молодіжна політика: проблеми і перспективи: зб. наук. пр. Дрогобич: ред.-вид. від. Дрогобицького держ. пед. ун-ту ім. Івана Франка, 2012. 424 с.
- 20.Молодіжна рада при Херсонській обласній державній адміністрації. URL:<https://khoda.gov.ua/molod%D1%96zhna-rada/?fbclid=IwAR3Vlupl8gtP2xg72jK9utbpPOp9D97DwtkxcuVJu08eKILQjwana4XcQq8>
- 21.Молодь та молодіжна політика в Україні: соціально-демографічні аспекти досліджень / за ред. Е. М. Лібанової. Київ: Інститут демографії та соціальних досліджень ім. М. В. Птухи НАН України, 2010. 248 с.
- 22.Орлов В. В. Формування державної молодіжної політики в Україні: монографія Одеса: Вид-во ОРІДУ НАДУ, 2009. 210 с.
- 23.Пал. Л. Аналіз державної політики. К.: Основи, 1999. 422 с.
- 24.Перепелиця М. П. Державна молодіжна політика в Україні (регіональний аспект). К.: Український інститут соціальних досліджень, Український центр політичного менеджменту, 2001. 242 с.

- 25.Плоский К. В. Молодіжний громадський рух як чинник державотворення в Україні: дисертація на здобуття вченого звання кандидата наук державного управління: 25.00.01. Київ, 2009. 238 с.
- 26.Про загальні засади державної політики в Україні. Декларація №2859-ХІІ, втрата чинності від 22.05.2021, підстава №1414-ХІ. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2859-12#Text>
- 27.Про Національну молодіжну стратегію до 2030 року. Указ Президента України від 12.03.2021 року №94/2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/94/2021#Text>
- 28.Про основні засади молодіжної політики. Закон України від 27.04.2021 №1414-ХІ. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1414-20#Text>
- 29.Про соціальну роботу з сім'ями, дітьми та молоддю. Закон України від 21.05.2001 року №2558-ІІІ. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2558-14#Text>
- 30.Про сприяння соціальному становленню та розвитку молоді в Україні. Закон України №2998-ХІІБ втрата чинності від 22.05.2021, підстава №1414. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2998-12#Text>
- 31.Соціальні уявлення молоді: особливості та шляхи формування: кол. моногр. К.: Пед.думка, 2007. 218 с.
- 32.Участь молоді в процесах прийняття рішень на рівні школи / за заг. Ред. Шелестової Л. В. К.: «Видавн. дім «Калита», 2005. 96 с.
- 33.Участь молоді в суспільному житті: досвід, можливості, бар'єри: щорічна доповідь Президенту України, Верховній раді України, кабінету Міністрів України про становище молоді в Україні (за підсумками 2011 року) / Міністерство освіти і науки України,

- молоді та спорту України, Державна служба молоді та спорту України. К.: 2012. 222 с.
34. Участь молоді в управлінні громадами / авт. уклад. О. В. Кулініч, Д. С. Барінова, В. В. Нестеренко. Х.: Харківський відокремлений підрозділ Центру розвитку місцевого самоврядування, 2018. 48 с.
35. Філіпов Ю. М. Основні аспекти трудової соціалізації молоді в діяльності громадських організацій. *Вісник Луганського національного університету ім. Т. Г. Шевченка. Серія «Педагогічні науки»*, 2010. 39 (196). С. 131.
36. Херсонська міська міська молодіжна рада. URL: <https://miskrada.kherson.ua/wp-content/uploads/2021/08/s443-2021.pdf>
37. Цвєткова В. В. Демократія і державне управління: теорія методологія, практика: монографія. Київ: Юридична думка, 2007. 336 с.
38. Цінність орієнтації молоді в умовах глобалізації та інформації соціуму: монографія. Х.: ХНУРЕ, 2009. 164 с.
39. Час приймати рішення. Посібник для молоді / упорядн. О. Жукова. Херсон. МО «Нова генерація», 2010. 92 с.
40. Чугаєвський В. Г. Молодіжна політика й соціальна робота: навч. посіб. К.: Київ. Ун-т, 2005. 126 с.
41. Шиян О. І. Молодь як цільова група державної освітньої політики з питань забезпечення здорового способу життя. *Вісник Національної академії державного управління при Президентові України: зб. Наук. праць*. Київ: НАДУ, 2009. Вип. 1. С. 223-229.
42. The World Programme of Action for Youth. Printed at the United Nations, New York, 2010. 75 p.
43. UNESCO. URL: <https://www.unesco.org/en>

ДОДАТКИ

ДОДАТОК А**Опитування державний рівень****1. Вкажіть Ваш вік**

14-17

18-24

25-29

30-35

2. Вкажіть Вашу стать

жіноча

чоловіча

3. В якій частині України Ви проживаєте?

Центр

Південь

Північ

Захід

Схід

4. Яка Ваша основна діяльність?

Навчаюсь у школі\коледжі

Навчаюсь в університеті

Навчаюсь в університеті і працюю

Працюю

Сиджу вдома

5. Чи належите Ви до громадських організацій?

Так

Ні

Хочу ввійти до складу громадської організації

6. До якої організації Ви належите?

- Молодіжна громадська організація
- Дитяча громадська організація
- Фізкультурно-спортивна громадська організація
- Культурно-просвітницька громадська організація
- Жіноча громадська організація
- Наукова громадська організація
- Інше
- Не належу до громадських організацій

7. В яких заходах Ви брали участь?

- Тренінги щодо взаємодії влади та молоді
- Стажування в органах державної влади
- Стажування у Верховній раді
- Проект «Державотворець»
- Інше
- Не брав/ла не участь, але планую
- Не брав/ла, не планую

8. Чи брали Ви участь у революціях/мітингах?

- Так
- Ні

9. Чи важливо залучати молодь до державотворчих процесів?

- Так
- Ні
- Мені байдуже

10. Ви плануєте залишитись в Україні?

- Так
- Ні
- Ще не визначився/не визначилась

ДОДАТОК Б**Опитування місцевий рівень****1. Вкажіть Ваш вік**

14-17

18-24

25-29

30-35

2. Вкажіть Вашу стать

жіноча

чоловіча

3. В якому районі Херсонської області Ви проживаєте?

Бериславський

Генічеський

Каховський

Скадовський

Херсонський

4. Яка Ваша основна діяльність?

Навчаюсь у школі/коледжі

Навчаюсь в університеті

Навчаюсь в університеті і працюю

Працюю

Сиджу вдома і відпочиваю

5. Чи належите Ви до молодіжних організацій?

Так

Ні

Хочу стати членом молодіжної організації

6. Чи берете участь у заходах, які проводить Ваша територіальна громада?

Так, як організатор або учасник

Так, як глядач або спостерігач

Ні, не беру участі, не цікаво

7. Чи цікавитеся Ви роботою органів місцевого самоврядування?

Так

Ні

Працюю в органах місцевого самоврядування

8. Які проблеми територіальної громади для Вас є найбільш актуальними у цей час?

- Житлово-комунальної сфери
- Проблеми транспорту
- Якість медичних послуг
- Низький рівень благоустрою
- Відсутність молодіжних організацій
- Вандалізм жителів громади
- Відсутність доріг
- Забрудненість довкілля
- Відсутність простору для молоді
- Відсутність закладів освіти та культури або неналежний їх стан
- Слабка ініціативність місцевого населення
- Відсутність місця для відпочинку жителів громади
- Байдужість жителів громади

9. Яка ваша участь у житті та роботі територіальної громади?

Участь у виборах

Участь у роботі по благоустрою

Участь у загальних зборах

Участь у суботниках

Представляю органи самоорганізації громади

Входжу до молодіжної ради у громаді

Беру участь у розробці та реалізації проєктів

Інше

Не беру участь

10. Ви плануєте залишитись у своїй громаді чи виїхати?

Планую залишитись і працювати в своїй громаді

Планую виїхати

Інше